

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 5 Lei. La
publicării repetate după
:: :: învoială. :: ::

Unirea

REDACTOR RESPONSABIL:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 180 Lei
Pe 6 luni . . . 90 Lei
Pentru străinătate 360 Lei
Numărul 350 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Lămuririle dlui Goldiș

— Pe marginea unui important interview dat ziarului „Universul” —
de Dr. ALEXANDRU RUSU.

Scrisoarea adresată de d. V. Goldiș ziarului „Cuvântul” — de care ne-am ocupat și noi în Nr. 49 al „Unirii” — n'a avut darul să potolească spiritele agitate prin cunoscuta decizie alarmantă a dlui ministru al cultelor.

Dispoziția categorică a deciziei ministeriale (art. II), că „se vor revizui toate parohiile existente spre a li-se aplica dispozițiile articolului 29 și 30, (*)” dispoziție, din care nici un fel de ermeneutică nu va putea scoate vreodată un înțeles deosebit de celce se îmbie dela sine, a făcut pe oameni să nu creadă cuvintelor lămuritoare și „liniștitoare” din scrisoarea pomenită a dlui Goldiș, și să continue a fi de părerea că decizia Nr. 49,838 amenință cu desființare aproape jumătate din parohiile provinciei noastre bisericești. Campania de presă — susținută în deosebi de ziarul „Cuvântul” — a fost deci dusă înainte și tribuna parlamentară a înregistrat și ea mai multe interpelări (păr. deputat Dr. I. Coltor, d. senator Mariu C. Teodorian și alții), cari cereau dlui Goldiș precizări oficiale, de pe urma cărora să se poată într'adevăr liniști valorile ridicate de dispozițiile supărătoare și păgubitoare ale noiei decizii ministeriale.

Până în momentul când scriem aceste șire, nu cunoaștem răspunsul, pe care d. ministru Goldiș l-a promis și poate îl va fi și dat la întrebările categorice ce i-s-au pus. Cunoaștem însă declarațiile, pe cari dsa a înțeles să le facă, la începutul săptămânei trecute, în cadrele unui interview acordat ziarului „Universul” și publicat de acesta în numărul său dela 13 Decembrie c. Și dupăce — a spus-o chiar d. Goldiș — răspunsul său din parlament va fi ținut în acelaș sens, fiind doar întregit cu „date statistice și alte amănunte”, ținem să înregistrăm de pe acum aceste declarații.

În interviewul său, d. Goldiș ține să facă, înainte de toate, constatarea, că „decizia de sub întrebare... nu este decât unul dintre actele, cari au chemarea să îndeplinească treptat aplicarea legii de unificare a bisericii ortodoxe”. Căutând apoi o justificare a deciziei sale în însași legea de organizare a acestei biserici, d. Goldiș insistă — evident cu intenția de-a produce o diversiune — asupra faptului, că în temeiul acestei legi biserica ortodoxă este în drept „de-ași înființa parohii noi, ori de-a preface filiale în parohii, acolo și atunci, când află de cuviință”. Dreptul pe inmixtiune al guvernului este exclusiv „de-a hotărî în chestia subvenționării parohiilor”. Dar și aici

tot legea numită e care fixează minimul de 200, respectiv 400, familii și tot ea prevede (în art. 30 al. 2) că „în cazuri bine motivate se pot înființa, în mod excepțional parohii și sub acest număr de familii”.

Așa fiind — spune d. Goldiș — decizia ministerială n'a făcut altceva decât „a repetat aceste dispoziții ale legii” și „pentru a avea o evidență a tuturor parohiilor” a cerut chiriarihilor anumite tablouri, cuprinzând numărul familiilor și a sufletelor fiecăreia. Cu toate acestea, decizia nu privește decât viitorul și dacă aceasta nu s'a amintit expres într'ansa, este numai pentrucă legea bisericii ortodoxe vorbește pretutindeni de parohii noi, nu de cele vechi, și apoi este „o fatală greșală a crede că dispozițiile unei legi ar putea avea putere retroactivă”.

„Față de parohiile vechi — spune apoi d. Goldiș — rămân (deci) în plină putere dispozițiile anterioare”. Și între acestea este a se socoti în special decizia Nr. 59550 din 5 Nov. 1921 a dlui Octavian Goga, pe atunci ministru al cultelor, contra căreia nu s'a ridicat niciodată vre-un protest din partea factorilor bisericești. Iar în sensul acestei decizii „parohii noi nu se pot subvenționa decât numai în cazul, dacă se va dovedi, că în parohie sunt cel puțin o mie de credincioși, dacă este casă parohială și biserica și credincioșii vor lua obligamentul de-a contribui cu o treime din salariul preotului”. Față de parohiile vechi, această decizie nu cere „decât 300 suflete”, sub cari ele pot fi menținute „numai în caz absolut excepțional, cu hotărîre ministerială”. Noua decizie — continuă d. Goldiș — n'a schimbat deci vechea decizie a dlui Goga decât în bine, „renunțând la contribuirea cu a treia parte, din partea credincioșilor, la salariul preoților”.

Iar pentru a liniști definitiv pe actualii preoți în funcțiune, d. ministru Goldiș incheie cu declarația, că: „Nici unul preot în funcțiune, chiar dacă n'ar avea nici un suflet în parohia sa, nu l-se va retrage subvenția dela stat, așa că alarmarea ce s'a produs n'a avut nici un rost și n'a putut proveni decât...dintr'o greșită interpretare a noiei decizii ministeriale”.

În întreg acest interview, pe care l-am reasumat cu toată fidelitatea, d. Goldiș nu atinge deci cu nici un cuvânt dispoziția, relevată mai sus din art. II al deciziei sale, referitoare la revizuirea tuturor parohiilor existente și se face a nu-și mai aduce de loc aminte de ea, fiindcă altfel n'ar putea să afirme, cu atâta seninătate, că alarmarea

opinie publice s'a făcut fără nici un motiv și fără vre-un rost. Dupăce însă acest articol alarmant nu poate fi eliminat din decizia dlui Goldiș — publicată în „Monitorul Oficial” dela 15 Noemvrie c. — e mai presus de orice discuție, că lumea a avut nu numai dreptul, dar și datoria, să se alarmeze, și că această alarmare și-a avut rostul său incontestabil. El a fost, ca d. ministru al cultelor să renunțe la gândul revizuirii plănuite a parohiilor existente și să nu-l aplice decât la parohiile cari se vor înființa pe viitor.

De acum scopul acesta pare a fi atins și dacă declarațiile acestui interview se vor face, ori se vor fi făcut, și dela tribuna parlamentară — cu, sau fără, amănuntele statistice, cari nu prezintă sub acest raport nici un interes — *causa e câștigată*, și lumea nu mai are într'adevăr nici un motiv să le alarmeze pe această chestiune.

Iar pentruca lumea să se liniștească deplin, d. Goldiș ar face foarte bine să nu mai insiste asupra tablourilor pe cari le-a cerut dela episcopii — cum spune: „numai pentru a avea o evidență” —, fiindcă atunci n'ar mai fi posibilitatea unei ispite, ca totuși să încerce o aplicare a dispozițiilor din din art. 29 și 30 și la parohiile existente.

Vie deci d. ministru Goldiș cu acest gest de nobilă retractare definitivă și atunci va scoate orice picur de amărăciune din bucuriile de Crăciun ale preoților noștri.

Sfințiri de biserici pe Câmpie. Cu cheltuieli de peste un milion Lei și cu tot ce dragostea față de Dumnezeu a știut să mai adaugă în forma contribuțiilor date, cu vectura ori cu palma, credincioșii noștri din Șeulia de Câmpie au ridicat o nouă biserică de piatră, care li-s'a binecuvântat în ziua de 28 Noemvrie c.

Actul binecuvântării l-a săvârșit, cu o mare asistență de preoți, păr. canonic Dr. Alexandru Rusu — fiul acestei comune —, care a avut o deosebită mângâiere, văzând că străduințele conducătorilor localnici, a preotului, învățătorului și'n deosebi a vrednicului țaran Ioan Turcu, curatorul primar al bisericii, sprijinite cu multă însuflețire de toți credincioșii, au dat rezultate atât de frumoase. Tot cu această ocazie s'a binecuvântat și un monument, ridicat, aproape de biserică, în amintirea alor vre-o 60 de eroi, căzuți pe diferitele câmpuri de luptă, cari dacă n'au avut norocul de-a se mai putea închina în noua biserică, s'au învrednicit, în schimb, de marea cinste de-a fi proslăviți de toți cari se vor apropia vreodată de acest loc de închinare a Dumnezeului veșnic.

O sărbătoare similară au avut, la sf. Nicolae, și bunii noștri credincioși din Zaul de Câmpie, a căror vrednicie pentru edificarea noiei biserici este cu atât mai mare, cu cât „neodihna” fraților „dominanți” — cari țin cu orice preț să se vâre în toate parohiile noastre — a început să-și eternizeze și ea în piatră

*) Sunt articolele fatale, cari prevăd minimul de 200 familii pentru sate și 400 familii pentru orașe.

roada păcătoaselor uneltiri de învrăjpire. Binecuvântarea acestei biserici a săvârșit-o p. profesor Dr. Augustin Tatar, și el un fiu al Câmpiei, care a făcut tot ce i-a stat în puteri pentru a ridica solemnitatea zilei de praznic și pentru a apropia din nou în jurul Sionului nostru pe cei câțiva rătăciți, cărora nu le-a mai rămas de acum nici un temeliu de gâlceavă.

Atât în acest Zau, cât și în Șeulia — unde încă și-au ridicat o clopotniță de învrăjpire — agenții ortodoxismului neodihnit au pierdut cu desăvârșire terenul de sub picioare și va ajuta Dumnezeu, ca în timpul cel mai scurt clopotnița din Șeulia și bisericuța neisprăvită din Zau să nu mai fie decât amintirea tristă a unor uneltiri blestemate.

Să ne mișcăm.

— Încă o contribuție la chestia reformelor. —

Discuțiile pornite în „Unirea“ pe chestia „evoluției“ au trezit o adevărată mișcare în sinul preoțimei noastre. Deoparte se cer reforme și schimbări, iar de altă parte conservativismul nostru tradițional opune veto, cerând ca toate să rămână așa cum ne-am pomenit.

Subsemnatul se alătură celor dintâi, fiind de părerea, că e nevoie de reforme, organizări noi, de alte concepte, alte forme. Vremile cer trup înouit, haină nouă. Suntem în pragul unor mari prefaceri. Iar dacă istoria est magistra vitae, iată ce ne spune ea.

Cauzele mari, cari au premers lui Luther, Calvin și Zwingli, au fost: indiferentismul, imoralitatea, superstiția, situația în cler și descoperirile științifice. Ușor putem observa analogia în vremile de astăzi. Lumea, în majoritatea ei, durere e indiferentă față de celea sfinte. Precum în evul mediu umanității, așa și azi toți preținșii savanți subsapă temelia bisericii. Ca să nu vorbim de Renan, Strauss, Anatole France, îi găsim și la noi în științe, artă, literatură pe acești liber-cugetători, atești, sub diferite numiri sunătoare. Despre imoralitatea zilelor de azi nu mai e nevoie să vorbim. Literatură pornografică, imagini obscene vezi în toate chioscurile. Indecență în vorbe, în îmbrăcăminte, un spirit superficial formează moda de astăzi. Superstiția încă joacă mare rol azi. Se crede în descânțecă pentru dedechi, cias rău, vidat, brâncă, junghiuri etc. Nu numai sătenii, ci și orașenii se îndreaptă către babe și „călugări“ vestiți. Spiritismul, sectele pietistice fac ravagii, așa încât putem zice că „convertuntur ad fabulas“.

E lipsă generală de preoți. Ordinariatele se ajută cum pot. În evul mediu între clerul de sus și jos era legătura feudalismului, nepotismul și simonia grasă din greu. Cum stăm azi? Va judeca fieștecare. Voiesc numai să zic, că în cler trebuie să fie legătura dragostei, birocrațismul, caporalismul în erihia bisericească n'au loc!

Venitele preoțești: lecticalul și stolele au fost și sunt odioase înaintea poporului. Poporul nu-și iubea preoții, preoții nu-și iubeau superiorii, această situație era în evul mediu. Și azi? Vai aceluia, prin care vine scandalul. Raportul dintre mari și mici cu atâta elocință ni-l pune înainte p. mitropolit Vasile în pastorală de Crăciun 1923, încât zilnic ar trebui să-l avem înaintea ochilor.

Mașinile au schimbat așezământul social, au creiat capitalismul și proletarismul. Omul a subjugat puterile naturii, a devenit supraom, dar această cucerire a costat mult, o parte a omenimei a devenit proletară. S'a început lupta de clasă. Scumpele e pretutindeni, uzură, produsele țaranului se plătesc cum vor dictatorii capitaliști ai pieței, iată și țaranul rob econom.

Socialismul cu ramificațiile comunism, țărănism etc. cuceresc lumea. Muncitorimea, cași burghezimea pe vremea revoluției franceze, cere drepturi și, durere, până când în Rusia burghezimea pare zdrobită, clasa nouă, care să conducă, nu se poate naște. Biserica în aceasta luptă socială trebuie să-și spună și la noi cuvântul.

Trebuie reforme și în deosebi sufletesti. Masele mari ale poporului să le punem în mișcare pentru împărăția lui Hristos. Odată puse în mișcare, trebuie organizate. Aceste organizări apoi de ce n'ar putea fi și politice? E timpul să ne trezim. Reformatio in capite in membris în chestiunile, cari nu sunt de credință și morală, un suflu democratic să se reverse peste toate. Organizări catolice ca în Belgia, Germania și Austria să înfăptuim și noi. Dacă am merge unitar, în parlament ar însemna ceva cuvântul nostru, șicanele diferite ca prin farmec ar dispărea. Până când mergem atașați la toate partidele politice vom forma o cantitate nebagată în seamă.

Dar mai întâi să luptăm pe teren social. Hristos a dat și pâne poporului, nu numai cuvânt și apă vie, înmulțind prin minune pânea și peștii. Datorința noastră e deci a lucra într'acolo ca poporul să aibă și celea pământesti. Organizări economice, cooperative de consum, bănci sătești: Iată activitatea ce ni-se cere. Câștigați poporului celea temporale, dacă voți să-l conduceți în celea duhovnicești. Per aspera ad astra! Preotul va fi econom, medic, cunoscător al legilor, în cadrul său de activitate va ști să învețe pe oameni grădinară, pomăria, stupăria. Se înțelege, că aceste științe în academiile și seminariile teologice vor trebui să se propună mai temeinic.

Deci înainte pentru idealul creștin, să ne trezim și noi din amorțeală. Incredere oarbă să nu cuprindă sufletele noastre, noi înși-ne trebuie să contribuim cu obolul nostru. Biserica universală merge spre menirea ei divină, cu siguranța Mântuitorului pe mare. Noi Români uniți să ne atașăm cu drag acestei meniri prin organizări, evoluări și reforme conforme timpului.

Pr. Ioan Oprinca.

Cardinalii proximalui Consistor papal.

Luni, în 20 Decembrie, va avea loc Consistorul secret, în care — după informațiile sigure, pe cari le deținem din „L'Osservatore Romano“ — sf. Părinte va purcede și la creierea alor doi cardinali noi, în persoana Monseniorului *Laurențiu Lauri*, nunțiu apostolic din Varșovia, și a Monseniorului *Iosif Gamba*, arhiepiscopul din Turin.

Amândoi cardinalii sunt Italieni. Msgr. Lauri s'a născut la 15 Oct. 1864. în Roma — singurul Cardinal din cetatea eternă —, iar Msgr. Gamba este un piemontez, născut la 25 Aprilie 1857 în San-Damiano di Asti. Ambii au petrecut multă vreme ca preoți în cura animarum, cel dintâiu în Roma, iar al doilea în Villafranca și Asti. Msgr. Lauri a ajuns apoi examinator apostolic, canonic de sf. Laurențiu în Damaso, iar la 1910 a fost numit prelat domestic și subdirector al cancelariei papale. În 1917 a fost ridicat la treapta de arhiepiscop și fu trimis ca nunțiu apostolic în Peru, unde a stat până la 1921, când a luat apoi locul dela Varșovia, deținut înainte din partea actualului Papă. Al doilea, Msgr. Gamba este episcop încă din 1901, fiind numit întâiu la Biella, iar apoi în 1906 la Navara, unde a păstorit 17 ani. De aici a fost promovat din partea actualului Papă, la 1923, de arhiepiscop la Turin.

Prin numirea acestor 2 cardinali noi, Colegiul cardinalilor va avea 67 de membri, cari după naționalitate se repartizează precum urmează: 37 Italieni, 6 Francezi, 5 Spa-

nioli, 4 Germani, 4 Americani din Statele Unite, 2 Englezi, 2 Austrieci, 1 Maghiar, 1 Polon, 1 Olandez, 1 Irlandez, 1 Portughez, 1 Brazilian și 1 Cehoslovac. Dintre aceștia numai trei (V. Vanutelli, Francisc Nava, mitropolitul Cataniei și Skribensky) sunt din creația lui Leo al XIII-lea, 22 sunt creaturi ale lui Pius al X-lea, 18 ale lui Benedict al XV-lea, iar restul de 22 sunt creați din partea actualului Pontifice.

Mai amintim aici, că cel mai tinăr membru al sacralui Colegiu este Cardinalul Ascalesi, arhiepiscopul din Neapol, creiat încă la 1916, care nu are decât 54 ani.

Din eparhia Orășii.

Apostolie și manifestări religioase în județul ortodox al Aradului.

Manevrele proselitiste ale ortodocșilor îndreptate contra bisericii noastre din județul Arad a contribuit în mare măsură la consolidarea sf. Uniri în părțile acestea. Credincioșii noștri din acest județ s'au trezit pe urma lor la o nouă viață, afirmându-se ca uniți mult mai pronunțați și mai conștii de demnitatea lor de fii adevărați ai bisericii lui Hristos.

Un frumos prilej de manifestare în acest sens li-s'a dat cu ocaziunea sfințirilor de biserică în frunțașele noastre parohii: *Șintea-mare*, *Beliu* și *Chereluș*, cari toate se găsesc în județul Arad.

La invitarea parohului din *Șintea-mare*, p. Mihail Ciul, care a renovat biserică și a edificat acolo o nouă casă parohială, Preasfinția Sa p. episcop Valeriu al Orășii a fost în zilele 30 și 31 Octombrie la Șintea, unde cu asistența preoților din jur, a săvârșit actul sfințirii de biserică. Cu această ocaziune Șintea întreagă a îmbrăcat haină de sărbătoare.

O altă sărbătoare de această natură a fost cea din *Beliu*, unde Preasfinția Sa a sfințit, la 21 Noembrie, biserică radical renovată a acestei comune. Biserica de aici n'a avut turn, ci numai o clopotniță veche. Acum s'a zidit pe cheltuiala credincioșilor un turn nou și s'au cumpărat clopote frumoase. Credincioșii din Beliu încă au fost la înălțimea chierării lor, dovedindu-se bine disciplinați în manifestarea dragostei și alipirii față de sf. biserică și față de arhierul lor iubit.

O impresie foarte plăcută a făcut aici prezența frunțașilor din parohia *Chereluș*, cari deși destul de departe au venit la Beliu, ca personal să-l roage pe Preasfinția Sa să-l pună termin de sfințire noului lor lăcaș dumnezeesc, edificat pe cheltuiala și truda lor. — Cherelușul acesta este parohia frunțașă, cu aproape 3000 de suflete, care mai mult a fost atacată de prozelitism, vestindu-se și trimbițându-se prin toate zările, că întreagă comuna a trecut la ortodoxie. Această știre tendințioasă a fost desmințită încă pe atunci, iar acum în 12 Decembrie, cu ocaziunea sfințirii de biserică, credincioșii vrednici ai Cherelușului au dovedit, cu vârf și indesat, că credința și dragostea lor față de biserică unită este mult mai puternică, decât să se lase momiți de vorbele și banii lui Iuda.

Pe tot parcursul drumului greu dintre Șintea și Chereluș, trăsura Preasfinției Sale — care venia însoțit de vicarul său general — a fost încunjurată de numeroși călăreți îmbrăcați în portul național cherelușenesc! La sf. liturghie din ziua consacării bisericii, s'au cuminecat 300 de credincioși, arătând prin aceasta, că atunci când s'a sfințit lăcașul dumnezeesc, edificat de ei, au înțeles că trebuie să-și sfințească și sufletele prin împărțășirea cu sf. Taină a cuminecăturii.

Acestea sunt mișcările mai recente ale bisericii noastre din părțile destul de expuse ale județului Arad, constituind o nouă și puternică dovadă, că credincioșii ei au destulă putere pentru a putea rezista tuturor ispitelor cari cearcă să le scoată credința din suflet.

Ioan Turdeanu, preot misionar.

Anul sfânt la Zlatna. Dintr'o corespondență reținem, că zilele de 4—7 Decembrie c. au fost zile de mare sărbătoare pentru credincioșii noștri din Zlatna. Serbarea „Anului sfânt“ s'a făcut în aceste zile în cadrul atât de binefacător al unor misiuni populare, conduse de pâr. Dr. Ioan Marianescu, preotul misionar al eparhiei Lugojului.

Zua primă și a doua, timpul a fost destul de nefavorabil, dar cu toate acestea credincioșii au cercetat biserica în număr mare și zelul lor a rămas statornic până la capăt. Deosebit este a se remarca faptul, că intelectualii noștri din Zlatna au participat și ei cu multă însuflețire la aceste băi sufletești, apropiindu-se la sfârșit în orduri compacte de taina sfintei împărtășiri. Au fost 210 cuminecări.

La reușita acestor serbări a contribuit foarte mult devotamentul „Reuniunii femeilor române gr. catolice“ din Zlatna, care — împreună cu pâr. protopop I. Domșa — au pregătit credincioșii pentru aceste zile de praznic.

O modestă părere

— In chestia pensiunilor preoțești —

Deși, după valoroasele discuțiuni de până acum, mai ales după consfătuirea din 3 Septembrie c. materialul în această chestiune pare a fi exhaustat, totuși după apariția „Rațiunilor fondului preoților deficienți pe 1925“ în Circularul XV—1926, verificate în 30 Octombrie 1926, cred potrivit a reîncheie discuțiunea.

Fără a intenționa să detrag ceva din valoarea contribuțiilor lămuritoare de până acum, cred că majoritatea părerilor publicate în „Unirea“ au plecat din premisa greșită, că starea actuală a fondului n'ar fi în stare să susțină o pensie „umană“ celor 13 preoți deficienți ai arhidiecezei. (Adevărat „un profit net“ de 12,000,000 Lei „absolut realizabil“ ar lua pentru totdeauna, de pe frunțile celor — să zicem — 12 preoți deficienți, umbra grijilor materiale, avându-și fiecare milionul său, cu care de altfel s'ar mulțumi, cred, oricare muritor, mai ales dacă l-ar primi la începutul carierei sale). Sunt de părerea că fondul deficienților, dispunând încă acum un an de o avere de 3,500,000 Lei, este în stare a susține pensiunea, de 2—4000 Lei lunar, alor 12—15 preoți, adevărat, socotind 150% venit net. Din venitul de 525,000 ar putea primi 14 preoți câte 3000 (trei mii) Lei lunar și ar mai rămâne și ceva excedent ($14 \times 12 \times 3 = 504$). M'am gândit chiar la 150% văzând starea fondului în anul 1895, când din 7,775 fl. se distribuiau anual 1,153; ceea ce corespunde la $\frac{1}{7}$ sau 14—15%. În 1925 din taxe, cupon și interese s'a încasat peste 1.300,000 Lei, sumă care în cazuri extreme întreagă s'ar putea întrebuința pentru scopul fondului.

Măncând din principiul: „Bis dat, qui cito dat“, mă cuget că o deciziune consistorială în felul celeia din 30. X. 1926 de ce n'ar putea rezolva scurt și la înțeles această problemă. Astfel sinoadele protopopești din primăvara viitoare și Sinodul arhidiecezan viitor s'ar fi cruțat de a discuta trei păreri de o potrivă de excelențe, având însă toate trei cusurul de a nu fi realizate în prezent.

Un preot.

O mulțumită

Pentru ajutoarele date parohiei din Chesler.

Rog pe toți cititorii „Unirei“ să-și reamintească cele publicate în Nr. 41 c. al acestei foi sub titlul: „Pentru Chesler“. Necesitatea de a ridica o nouă biserică, apoi mizeria grea a acestei parohii și urgisitul proselitism neodihnit dela Sibiu, m'au forțat să plec în lume după bani și să public scrisori, ca cea amintită. Țin, să mai adaug, că unde zavistia unică în felul ei, a așanumiților „ortodocși“ și-a așezat odată lagărul, — de acolo puțină nădejde mai e să o putem scoate. Unii poate vor fi crezând, că neînțelegerile confesionale dela Chesler sunt mărunțisuri trecătoare, cari nu fac să deranjeze mii de catolici — stâlpi ai sf. noastre biserici. Dar mișcarea nu s'a potolit încă. Certe, trecerile și revenirile de ani, atât de iubite de agenții bisericii dominante — au degenerat în cele mai ordinare măscăricii și din partea... „dreptcredincioșilor“ chiar în propagandă cu pumnii și cu înhățări de grumazi. Ultimul caz de așa proselitism ideal este, că unii dintre fruntașii ortodocși, ca să nu fac personalități, au găsit că e bine să-și cerce puterea musculară la gâtul unui... „papiștaș ungar“ (un fruntaș al parohiei), care, se vede, se știa apăra cum nu le convenea dreptcredincioșilor ortodocși... Rușine! Intr'adevăr e... duhul dela Cheile Cibului. Asta e pilda creștinească în cea mai săracă și nenorocită comună! — O, tu sfântă și dreaptă ortodoxie!...

Dar să revin. Apelez din nou cu stăruința celui ce-și vede parohia amenințată: Nu uitați preoți buni și zeloși, nu uitați mireni înțelegători și marinimoși, că avem cu toții o sfântă datorie față de acest popor și biserică dela Chesler, popor și biserică huiduite și pălmuite de duhuri ca cele dela Cibu și Poiana. Totodată, credincios celor publicate în primul apel, însemn aici, ca să rămână pentru veșnică recunoștință, numele donatorilor, cari cu obolul lor ne-au întărit credința, că totuși vom trăi și nu vom muri.

Întăiu desigur e harnicul proprietar, credincios din loc, dl Ioan Stănilă, care pe lângă alte multe ajutoare a oferit cel mai frumos intravilan, pentru a clădi pe el sf. biserică. Iar donațiile în bani, primite cu poșta și colectate, sunt următoarele: Pâr. Alex. Banea, Făget 1100 lei; Anton Székelyhid, notarul Făget-Cheslerului, 1200; Primăria orașului Blaj, 1000; pâr. Dr. Ioan Coltor, 300; Dr. Gheorge Borșan, notar public Blaj, 200; Dr. Zileriu, Dsânmărtin 100; Dr. Ioan Arieșan, prefect 100; „Cartea rom.“ Dsânmărtin 50; Banca Com. și Ind. Dsânmărtin 200; pâr. Dr. Alex. Rusu, directorul „Unirii“, 100; pâr. Iuliu Suciuc, Abrud 200; Dr. Șt. Banfi, medic 200; Dr. M. C. Pop, avocat 200; pâr. Romul Raca, Grădiște 100; M. M. Blaj 100; Reverendul Toma Mihai, cleric 40; pâr. Romulus R. Stoica, protopop, Vărădia 600; pâr. Matei Florea, Iași 200; dl Cornel Muteanu, prim consilier, Abrud 120; pâr. Ioan Deac, Roșia de secaș 100; pâr. Maior, Aita seacă 100; Dr. Leonida Dragomir dela Clinica psihiatrică, Cluj, 100; pâr. Ioan Ciungu, Scoreiu, 200; pâr. Vasile Indreanu, Asuajul de jos, 300; pâr. Ștrence, Groși, 182 lei.

Deși unii donatori m'au rugat să nu fac nici o amintire de ei, — am ținut totuși să-i însemn pentru a le mulțumi și pentru a servi de sfânt îndemn tuturor, cari simt în inimă dragoste adevărată față de sf. noastră biserică, care nu-i iertat și nu poate să piară. Mulțumită și recunoștință aduc în special marinimosului anonim M. M. Blaj, care ținând să rămână necunoscut a promis lunar „din puținul ce-l are“ 100 lei.

Deie bunul Dumnezeu ca acest început mult vorbitor, spre cinstea întregii noastre biserici să continue cu însuflețire, pentru că în biserica ce se va clădi deapaururi să se rostească cu adânc înțeles și evlavie rugăciunea pentru „binefacătorii acestei sf. biserici.“

Pr. Ioan Borza.

Știri mărunte.

Locale. Duminica viitoare, a doua zi de Crăciun, va predica în catedrală pâr. Nicolae Popp, profesor la școala normală.

— Luni, în 13 Decembrie c. între orele 9—11, d. Th. D. Speranția a făcut *inspecție* la liceul de băieți și la școala normală de băieți, interesându-se de chestiile resortului său. Elevii din clasele, prin cari a trecut d. inspector, au avut ocazia de-a cunoaște și din vedere pe autorul anecdotelor atât de gustate din partea tineretului.

Adunarea generală a societății regale române de geografie, s'a ținut Marția trecută la București (Fundăția Carol), sub prezidiul dlui M. Oromolu, guvernatorul Băncii naționale. Darea de seamă asupra activității din ultimul an de gestiune a citit-o d. Tzigara Samurcaș, subliniind între altele că societatea a tipărit 2 buletine, precum și lucrarea dlui Pittard din Geneva asupra „Indicelui cefal al populației din România.“ Din prilejul aniversării jubilar s'au bătut 500 medalii comemorative de argint și 5 de aur, iar directorul poștelor va tipări un timbru jubilar în folosul societății. S'au ținut din acest prilej și 2 conferențe, una a dlui prof. P. Zaharescu asupra formării apei Maramurășului, fața de care țara va trebui să aibă pe viitor mai mult interes decum a avut până acum.

Un furt de opere artistice. Săptămâna din urmă s'a făcut, în toată presa română, mare valvă pe chestia, că 5 tablouri originale ale marelui Grigorescu au dispărut din pinacoteca de stat din palatul Ateneului român. Chestia e mai veche și dacă abia acum a ajuns în publicitate, înseamnă că la dosarul incurțiilor dela diferitele administrații publice a trebuit să se mai adaugă și acest furt al unei averi, ce nu poate fi prețuită în bani. Ancheta ce s'a dispus acum dela ministerul artelor are în frunte pe inspectorul general T. Sion, dar afirmative sunt foarte puține nădejdi, ca tablourile să fie regăsite.

Noul tarif poștal. Incepând cu 1 Ianuarie 1927 se va introduce un nou tarif poștal, sporindu-se toate taxele de până acum. La cele mai însemnate poziția noului tarif prevede următoarele sume: *Cartile postale* 2 lei, cele ilustrate 3 lei. *Scrisorile* 5 lei, loco 4 lei. *Ziare etc.* expediate de administrațiile respective 25 bani. *Taxa de recomandare* 10 lei. *Mandate poștale* (cartonul 3 lei): Până la 5000 lei 1 leu de fiecare sută, încolo 5 lei de mii. *Telegrame* 2 lei de cuvânt, zărele cu o reducere de 500 la sută. *Telefon.* în comună 5 lei de câte 3 minute, în județ 20 lei de câte 3 minute, în județele învecinate 40 lei, iar în celelalte județe 60 lei.

Noul budget al țării, depus la sfârșitul săptămânei trecute se cifrează, atât la intrate cât și la ieșite, cu suma de 33 miliarde 390 milioane Lei. Votarea lui și a legilor în funcțiune de el, trebuie să se facă neapărat înainte de vacanța Crăciunului, care se va lua la 23 Decembrie și fiindcă până atunci abia mai sunt câteva zile, e sigur că la Cameră se vor ținea și câte 2—3 ședințe.

† **Pâr. Ioan Tăslăuanu,** paroh în Bilbor (arhidieceză), tatăl fostului ministru Octavian Tăslăuanu — căruia și pe această cale în transmitem condoleanțele noastre — s'a stins la 9 Decembrie c. în anul 86 al vieții și 53 al preoției sale cinstite. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

B. Chesler. Văzând abia acum cererea ce ni-o faceți referitor la o colecție în America, Vă rugăm să cunoașteți că nu suntem învoiați cu propunerea ce ni-o faceți și aceasta pentru motivul, că în jurul colectelor americane se povestesc nenumărate abuzuri, în cari nu dorim să ne amestecăm în nici un fel.

M. Diciosânmartin. Deciziunea referitoare la controlul învățământului religios din școlile primare este așa cum s'a publicat și în numărul 49 al „Unirii“. Nu e deci vorba numai de școlile primare „române greco-catolice.“ — cum publică revizorul dela Dvoastră, care ar trebui să știe că atari școli nu mai există — ci de toate școlile primare, la cari se găsesc elevi români gr.-catolici. Dar Inspectorul a comunicat, se vede, ordinul defectuos și revizorul, în loc să-și ia osteneala de-a cere o precizare în cauză, l-a dat mai departe așa cum l-a primit, fără a-și mai bate capul dacă el poate fi, ori nu, înțeles din partea celor vizajați. Și nu e mirare, fiindcă la fel se întâmplă aceasta și la Inspectorate, când Ministerul le trimite câte un ordin — cum poate a fost și aceasta, în care pâr. Iosif Hossu este numit *arhiepiscop* — defectuos.

„Biruința“. Cluj. Reproducând „lămurirea“ pâr. Dr. N. Brânzeu din nr. 49 al Unirii, puteați foarte bine să să nu dați și observările noastre, dar să spuneți că ele s'au pus cu „intenția evidentă și perfidă (!) de-a diminua efectul“, înseamnă a introduce în gazetăria noastră ardeleană năravuri, cari nu pot să onoreze pe nime, și cu atât mai puțin pe redactorii unei gazete cu pretenții cum este, ori ar trebui să fie, un ziar din capitala Ardealului.

Oficiul parohial. Năsăud. Am primit în 10. II 1925 suma de Lei 150 prin „U. P.“. Insa pe 1924 n'a fost achitat abonamentul de 120 Lei, rămânând deci pe anul 1925 numai 30 Lei. Pe anul curent abonamentul este de 180 Lei, restând deci până la 31. XII. 1926 cu Lei 150.

Oficiul parohial. Ciheiu. Chităm primirea sumei de Lei 180. — De aici foaia se trimite regulat. Cercați nu e la poșta cauza primirii neregulate.

F. Sâncraiu. Sălagiuului. Am primit 200 Lei. Achităm până la 21 XII 1926.

Oficiul parohial. Strâmtura. Am primit 360 Lei. Achitat până la 30. VI 1926.

Oficiul parohial. Suplac. Confirmăm primirea sumei de Lei 360.

M. Vintiri. Vă avizăm, că am primit abonamentul pe anul curent.

Vasile Rusu, paroh în retragere, vprotopop onorar, ca soț, *Lucreția Rusu* m. *Ilies*, *Valer Rusu*, dr. *Aurel Rusu*, dr. *Eugen Rusu*, dr. *Alexandru Rusu* și dr. *Octavian Rusu*, ca fiică și fii, *Ana Colceriu* n. *Sabo*, *Amalia Pop* n. *Sabo* și *Carolina Codarcea* n. *Sabo*, ca surori, *Mihail Ilies*, *Elena* dr. *A. Rusu*, *Laura* dr. *E. Rusu*, și *Rozica* dr. *O. Rusu*, ca ginere și nurori, *Victor Rusu* și soția, *Aurel Rusu*, *Ileana* dr. *Ștefan Hossu* și soțul *Emilia Ilies*, *Liviu Rusu*, *Cornel Rusu*, *Olivia Rusu*, *Eugenia Rusu*, *Leontina Rusu*, *Liviu Ilies*, *Eugen Ilies*, *Magda Rusu*, *Vasile Rusu*, *Octavian Rusu* și *Romeo A. Rusu*, ca nepoți și nepoate, *Ioan T. Hossu*, ca strănepot, *Simeon Rusu* și *Nastasia Poruțiu* n. *Rusu*, ca cumnat și cumnată, precum și numeroase alte rudeni, anunță, cu profundă durere, tuturor rudeniilor și cunoscuților încetarea din viață a neuitatei lor

ROZALIA RUSU n. SABO

întâmplată — după lungi și grele suferințe, purtate cu creștinească resignare, și după împărtășirea repetată cu sfintele taine — Duminică, la 12 Decembrie 1926, în anul 80 al vieții și 60 al căsătoriei sale fericite.

Rămășițele pământești s'au așezat spre veșnică odihnă în cimiterul gr.-catolic din loc, unde s'au transportat dela domiciliu (strada General Praporgescu 3) Marți, în 14 Decembrie c. la orele 3 după masă. Parastasul pentru sufletul repausatei s'a oficiat în biserica din loc Miercuri, 15 Decembrie, la ora 8.30.

Târgu-Mureș, Decembrie 1926.

Odihnește în pace suflet bun și nobil!

Cele mai prețioase cadouri pentru CRĂCIUN
„MELODION“ PIAN sau PIANINO, Gramafon,
cari se pot procura în calitatea cea mai fină, cu prețuri ieftine la firma
I. TRISKA CLUJ Str. Șaguna 14 Telefon 3—19.

1-2- (223)

Administrația Centr. Capitulară Blaj.

Nr. 681 - 1926

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de mehanic la Uzinele electrice ale fundației Aug. Laday dela Petrisat de lângă Blaj se publică concurs cu termenul de 1 Ianuarie 1927.

Concurenții la acest post își vor înainta cererile provăzute cu extras de botez, certificat de calificare și de serviciu. — Retribuție: Locuință în natură, încălzit, luminat și lunar 3500 Lei bani.

Blaj, 12 Decembrie 1926.

Dr. Ambrosiu Chețianu

223 1-2

administrator capitular.

Atragem atențiunea veneratului
Cler asupra societății

„BELGO-ROMANA“

cel mai solid institut de asigurări și reasigurări în România. Asigurări contra focului, cu cel mai redus tarif (în afară de cartel). În relațiune contractuală cu Episcopia Lugojului. Din premiul asigurațiilor în parohie 10% spre scopurile parohiei (în dieceza Lugojului, fondului diecezan). Asigurări pe viață, tipurile cele mai avantajoase și moderne!

DIRECȚIUNEA GENERALĂ: București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ: Timișoara,
Bul. Regina Maria No. 6.

(67) 21-24

Turnătorie de clopote și metal

SCHIEB & KAUNTZ

SIBIU Str. Gării 15.

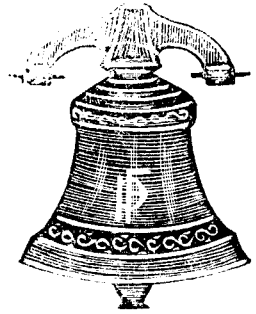
Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de război, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale.

(205) 15-52

Atențiune

Fabrică românească de clopote
din cel mai bun material
Turnătorie de fier și metal

92-9 (120)

Primește orice comande pentru turnat după model sau după obiecte, piese de motoare, mori, mașini etc. până la 2000 kgr. greutate bucată.

Cumpără tuciu vechi și aramă veche în orice cantitate.

VASILE HOZA

SIBIU Str. Lungă 34.

De vânzare

O casă cu 2 odăi, bucatărie, pivniță, grajd, șură, și grădină, aproape de gară.

(229) 3 3.

Informații la

DI Cornel Pascu
secretar, Blaj.

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: Zefire, Delenuri, Satinuri, Bașmale etc., precum și odăjdii bisericesti: Vestminte și Prapori din cele mai bune stoffe elvețiene, apoi Pătire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de prapori cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va convinge de prețurile mele.

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

(97) 44-52

RECLAMA

::: este sufletul comerțului :::